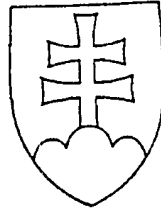

Slovenskej republiky

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Štefanku a členiek JUDr. Anny Petruľákovej a JUDr. Ivany Izakovičovej v právnej veci žalobcu: **JUDr. F. H.**, správca konkurznej podstaty úpadcu: B. s.r.o. Košice, IČO: X., zast. JUDr. Š., advokátom, Košice, K., proti žalovanému: **H., s.r.o.**, L., Košice, IČO: X., zast. JUDr. D. P. advokátom, K. Košice, **o určenie neúčinnosti započítania pohľadávok**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. mája 2008 č. k. 9 Cbi /194/2004 – 103 v znení opravného uznesenia zo dňa 8. mája 2008 č. k. 9 Cbi/194/2004-119 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. mája 2008 č. k. 9 Cbi/194/2004 – 103 v znení opravného uznesenia zo dňa 8. mája 2008 č. k. 9Cbi/194/2004-119 **p o t v r d z u j e**.

Žalobca je povinný nahradiť žalovanému 17 040,– Sk na účet jeho právneho zástupcu.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému z konkurznej podstaty trovy konania vo výške 80 886,–Sk. Podľa odôvodnenia rozsudku žalobca sa svojím návrhom domáhal, aby súd určil, že započítanie vzájomných pohľadávok zo dňa 25. 02. 2002, 27. 02. 2002, 20. 03. 2002, 26. 04. 2002, ktorým si žalovaný započítal svoju pohľadávku voči spoločnosti B. s.r.o. Košice vo výške 2 029 619,80

Sk zo zmlúv o postúpení pohľadávok, zo zmlúv o pôžičke a zmlúv o tichom spoločenstve, v ktorých spoločnosť B. s.r.o. Košice vystupuje ako dlžník s pohľadávkou spoločnosti B. s.r.o. Košice voči žalovanému vo výške 2 029 619,80 Sk, zo zmluvy o spolupráci zo dňa 01. 01. 2000 v znení dodatku č. 1 zo dňa 02. 01. 2001 a zo Zmluvy o poradenskej činnosti zo dňa 01. 02. 2000 je voči konkurzným veriteľom úpadcu B. s.r.o. právne neúčinné. Žalovaný je povinný vrátiť do konkurznej podstaty B. s.r.o. sumu 2 029 619,80 Sk s 9,52 %-ným úrokom z omeškania.

Súd zistil, že je nepochybné, že úpadca mal pohľadávku voči žalovaného a žalovaný mal pohľadávky voči úpadcovi. Žalovaný jednostranným právnym úkonom započítal svoju pohľadávku voči pohľadávke úpadcu B. s.r.o. a toto právo mu vyplýva z § 580 Obč. zák. a nie z dohody o započítaní.

Podľa súdu je právne bezvýznamné, že bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu, pretože podľa § 14 ods. 1 písm. i/ ZKV, účinného od 01. 08. 2000 vyhlásenie konkurzu má za účinok, že započítanie vzájomne inak započítanej pohľadávky patriacej do podstaty nie je možné. K započítaniu došlo pred vyhlásením konkurzu a na účinky započítania by nemalo vplyv ani ustanovenie predbežného správcu.

Súd konštatoval, že podľa § 15 ZKV, možno odporovať iba právnym úkonom, ktoré sú platné a ide o právne úkony dlžníka – úpadcu, nie však právnym úkonom úpadcovho dlžníka.

V danom prípade jednostranný právny úkon o započítaní urobil žalovaný, nie úpadca a preto na tento prípad sa nevzťahuje ust. § 15,16 ZKV.

Z uvedených dôvodov súd žalobu ako neopodstatnenú zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a navrhol, aby ho odvolací súd zmenil tak, že určí, že započítanie pohľadávok tak, ako je uvedené v pôvodnom žalobnom návrhu, je voči veriteľom úpadcu B. s.r.o. právne neúčinné, uloží žalovanému povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty sumu 2 029 619,80 Sk s 9,52 % úrokom ročne zo sumy 2 000 000,-Sk od 01. 01. 2002 do zaplattenia, zo sumy 13 619,80 Sk od 14. 02. 2002 do zaplattenia a zo sumy 16 000,-Sk do 20. 04. 2002 do zaplattenia a zaviazá ho k náhrade trov konania vrátane odvolacích.

Zároveň navrhol, aby odvolací súd v prípade, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa, v súlade s § 238 ods. 3 O.s.p. pripustil dovolanie, pretože ide o rozhodnutie zásadného významu. Zásadný význam rozhodnutia po právnej stránke spočíva podľa neho najmä v tom, že Najvyšší súd SR vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 6 Obo 274/05 a 4 Obo 59/06 vyslovil názor, že takéto

započítanie pohľadávok je právne neúčinné a zaviazal žalovaných k vráteniu nadobudnutého obohatenia do konkurznej podstaty. Ak by sa Najvyšší súd SR od tohto právneho názoru odchýlil, bude nevyhnutné, aby došlo k zosúladeniu dvoch protichodných stanovísk v rámci dovolacieho konania, ktorou sa právna stránka veci vyrieši s konečnou platnosťou.

K odvolaniu zaujal žalovaný stanovisko, v ktorom navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Podľa neho odvolateľ opomenul zohľadniť okolnosť, že väčšinu započítania urobil ešte pred vyhlásením konkurzu t.j. do 11. 03. 2002 .

Pokiaľ sa týka námietky odvolateľa voči súdu prvého stupňa, že sa dostatočne nezaoberal okolnosťami postúpenia pohľadávky a zrealizovania započítania, ktoré jednoznačne poukazuje na to, že úpadca pri započítaní poskytol súčinnosť, teda sa v skutočnosti jednalo o právne úkony z jeho strany. Žalovaný jednoznačne preukázal, že podania, ktoré boli v tom čase otvorené a za prítomnosti polície monitorované.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 a § 214 O.s.p. bez účasti žalovaného, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil podľa § 101 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že mu nemožno vyhovieť.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že žalobca sa domáhal, aby súd určil, že vzájomné započítanie pohľadávok zo dňa 25. 02. 2002, 27. 02. 2002, 20. 03. 2002, 26. 04. 2002, ktorým si žalovaný započítal svoju pohľadávku voči spoločnosti B. s.r.o. Košice vo výške 2 029 619,80 Sk zo zmlúv o postúpení pohľadávok, zo zmlúv o pôžičke a zmlúv o tichom spoločenstve, v ktorých spoločnosť B. s.r.o. Košice vystupuje ako dlžník s pohľadávkou spoločnosti B.s.r.o. Košice, zo zmluvy o spolupráci zo dňa 01. 01. 2000 v znení dodatku č. 1 zo dňa 02. 01. 2001 a zo Zmluvy o poradenskej činnosti zo dňa 01. 02. 2000 je voči konkurzným veriteľom úpadcu B. s.r.o. právne neúčinné a žalovaný je povinný vrátiť do konkurznej podstaty sumu 2 029 619,80 Sk s 9,52 %-ným úrokom z omeškania.

Uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 03. 09. 2002 sp. zn. 5K 12/02 bol na majetok úpadcu B.I., s.r.o. vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený JUDr. F. H..

Podľa § 15 ods. 1 ZKV, konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa ods. 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má

konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok voči dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný, alebo ak už bol uspokojený.

Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Z citovaného je jasné a jednoznačné, že odporovať je možno len právnomu úkonu dlžníka. Dlžník musí byť vždy jednou stranou právneho úkonu alebo jedinou stranou, ak ide o jednostranný právny úkon.

Podľa § 16 ods. 2 ZKV, právo odporovať právnomu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

Ak veriteľ a dlžník majú vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu, zanikajú započítaním, pokiaľ sa vzájomne kryjú, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu. Zánik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie (§ 580 Obč.zák.). Zánik záväzku započítaním môže nastať jednostranným právnym úkonom, alebo dohodou. Je nesporné, že právny úkon – jednostranný prejav započítania neurobil dlžník (úpadca), ale žalovaný. Tento prejav jednostranného započítania môže byť účinne vykonaný aj proti vôli druhej strany, pokiaľ sú splnené zákonom stanovené podmienky na zánik záväzku započítaním vzájomných pohľadávok veriteľa a dlžníka.

Odporovateľnosť je možno uplatniť až po vyhlásení konkurzu a predpokladom jej úspešnosti je:

- a/ dlžníkovu urobenie niektorého právneho úkonu uvedeného v § 15 ods. 2 až 6,
- b/ týmto právnym úkonom dlžníka došlo k ukráteniu pohľadávky konkurzného veriteľa
- c/ pohľadávka konkurzného veriteľa, ku ktorej ukráteniu došlo, musí byť vymáhateľná.

Odporovateľnosť možno uplatniť len vtedy, ak je právny úkon platný. Dôsledkom úspešného uplatnenia odporovania je len neúčinnosť právnych úkonov, nie ich neplatnosť. Právny úkon, ktorému veriteľ úspešne odporoval, ostáva naďalej platný a je podľa Obč. zák. neúčinný, len voči tomu veriteľovi, ktorý podal žalobu a podľa zákona o konkurze a vyrovnaní, len voči konkurzným veriteľom; voči ostatným veriteľom je právny úkon platný aj účinný.

Na základe tohto skutkového a právneho stavu odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v danom prípade neboli splnené zákonom stanovené predpoklady úspešnosti odporovania právnomu úkonu podľa § 15 ods. 2 až 6 ZKV a žalovaný nie je v zmysle

§ 16 ods. 2 ZKV pasívne legitimovaný v predmetnom spore. Námiетка žalobcu ohľadne spochybnenie platnosti právneho úkonu – jednostranného započítania pohľadávky - je právne bezvýznamná pre úspešnosť odporovania právnomu úkonu. Podľa platnej právnej úpravy, ako je konštantnej judikatúry súdov Slovenskej republiky možno účinne odporovať len platný právny úkon.

Pokiaľ ide o námietku odvolateľa, že súd keď uzavrel, že napadnutý právny úkon nie je pre nesplnenie formálnych náležitostí odporovateľný, ale mohol by byť posudzovaný ako neplatný napr. u dôvodu obchádzania zákona bol povinný ex offio skúmať otázku neplatnosti právneho úkonu a mal prípadne priznať žalobcovi právo na vrátenie žalovanej sumy ako vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Obč. zák., táto nie je dôvodná.

Odvolateľova mienka, že súd nie je viazaný žalobcovou právnou kvalifikáciou platobného titulu, aj keď jej správnosť opiera o nepochybnosť, že aj neplatnosť právneho úkonu, rovnako ako jeho právna neúčinnosť je dôvodom vrátenia takto získaného prospechu do konkurznej podstaty, nemá oporu v zákone.

Podľa § 79 ods. 1 druhá na konci veta O.s.p. musí byť z návrhu na začatie konania zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. Obsah toho, čoho sa navrhovateľ domáhať všeobecne opisuje ust. § 80 O.s.p. Použitie príslovky „zrejme“ v cit. ustanovení jasne vyjadruje, že označenie tohto, čoho sa navrhovateľ domáha musí byť jednoznačné.

Z ust. § 79 ods. 1 prvá veta O.s.p. zase vyplýva, že je to len žalobca, kto špecifikuje uplatnený nárok, súd o ním uplatnenom nároku koná a rozhoduje. Túto interpretáciu postavenia žalobcu v spore potvrdzuje aj ust. § 95 ods. 1 prvá veta O.s.p. podľa ktorého navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania.

Z uvedeného je zrejmé, že odvolateľova mienka, že súd nielenže nebol viazaný žalobcovou právnou kvalifikáciou uplatneného nároku, ale že dokonca bol povinný priznať mu proti žalovanému uplatnené právo aby vrátil do konkurznej podstaty sumu 2 029 619,80 Sk z titulu určenia neplatnosti právneho úkonu ex offio nemá oporu v zákone, čo v podstate uznáva aj odvolateľ tým, že svoju správnosť svojej mienky nepodložil nijakým ustanovením zákona.

Na tomto základe odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Pokiaľ ide o návrh žalobcu na pripustenie dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p. tomuto odvolací súd nevyhovel, pretože nejde o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ide o prípad nesplnenia zákonom stanovených predpokladov úspešnosti odporovania právnomu

úkonu. Právny názor iného senátu Najvyššieho súdu SR ohľadne právnej neúčinnosti započítacieho prejavu nie je právne záväzný pre toto konanie.

Úspešnému žalovanému vzniklo v zmysle § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 právo na náhradu trov konania. Trovy predstavujú 1 úkon právnej služby vo výške 16 850,-Sk + 190,-Sk režijný paušál t.j. 190,-Sk spolu 17 040,-Sk. Odvolací súd nepriznal žalovanému vyúčtovanú DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 12. novembra 2008

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. N.